

Transcript Wcw-informatiesessie

Op 10 oktober was er in de gemeenteraad van Ede een informatieve sessie over de nieuwe Wet collectieve warmte en mogelijke rolverdelingen daarbij.

Daan Weststrate (Voorzitter): Goedemiddag, dames en heren. Ik wil u graag verzoeken om naar uw zitplaats te gaan. Daarmee open ik deze informatieve sessie. Het is nu 16.00 uur en we hebben officieel tot 18.00 uur de tijd. Of u die tijd nodig heeft, dat zal de tijd uitwijzen.

Ik heet u van harte welkom. U als leden van de raad, de mensen op de publieke tribune, geïnteresseerden, toehoorders en ook de ambtelijke organisatie, mensen die op dit moment meekijken via de livestream of deze bijeenkomst later terugkijken. Goed dat u er bent.

Waar gaan we het vanmiddag over hebben? Deze bijeenkomst gaat over de Wet collectieve warmte en mogelijke rolverdelingen rondom de collectieve warmte. Dit is deel 2 van een informatieve sessie. Eerder heeft de fractie van D66 een agenderingsverzoek ingediend voor een sessie over het warmtebedrijf, en dit is het vervolg daarop. Ook de fractie van Mensen Milieu Ede heeft meegewerkt aan de invulling van deze sessie. Enkele maanden geleden hebben we de eerste sessie gehad, die vooral ging over uitstoot en problematiek rondom het warmtebedrijf. Vandaag richten we ons meer op de toekomst van de warmtetransitie.

Wat gaan we doen? We hebben twee sprekers uitgenodigd om ons mee te nemen in het verhaal rondom de Warmtewet. Dat zijn mevrouw Saskia Manders, onderdeel van het expertteam Warmte van Gelderland, en de heer Keesjan Meijering, advocaat bij AKD en adviseur voor lokale overheden met betrekking tot de warmtetransitie. Welkom, goed dat u er bent.

We gaan zo meteen naar uw verhalen luisteren. Ik zou willen adviseren om vragen pas na elke presentatie te stellen, zodat we de presentaties goed kunnen volgen. Stel uw vragen zo informatief mogelijk en probeer politieke vragen te vermijden, daar zijn andere instrumenten voor binnen de gemeenteraad.

Zijn er op dit moment nog vragen? (kijkt rond) Nee? Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Manders.

Saskia Manders (Expert Warmte Gelderland): Dank u wel. Ik ben blij dat wij hier mogen spreken en u mogen informeren over een aantal aspecten van de warmtetransitie die zeker voor u als raad interessant zijn.

Allereerst, waar gaan we het vandaag over hebben en wat niet? Vandaag bespreken we de rol van de gemeente in de overstap van gas naar andere energiebronnen, de zogeheten warmtetransitie. Daarbij gaan we specifiek in op de bevoegdheden van de gemeenteraad. Wat we niet doen, is een advies geven over hoe Ede haar warmte specifiek moet ontwikkelen. Ons doel is om onafhankelijk advies te geven over wat eraan komt en wat voor u belangrijk is om te weten.

Eerder is er een rapport van bureau Berenschot verschenen, waarin vier hoofdopties voor de gemeentelijke rol zijn gepresenteerd. Ik neem aan dat u dat heeft doorgelezen. De vier hoofdopties zijn als volgt:

1. Een **presterende overheid**, waarbij de gemeente zelf de regie neemt en bijvoorbeeld een gemeentelijk warmtebedrijf opricht.
2. Een **samenwerkende overheid**, waarbij de gemeente samenwerkt met andere publieke of private partijen.
3. Een **regulerende overheid**, waarbij de gemeente voornamelijk toezicht houdt en de uitvoering aan een private partij overlaat.
4. Een **terughoudende overheid**, waarbij de gemeente zich weinig actief met de warmtetransitie bemoeit.

Onder de nieuwe Wet collectieve warmte (WCW) gaat dit speelveld veranderen, vooral bij grote warmtenetten. De nadruk komt meer te liggen op publieke betrokkenheid bij de ontwikkeling van warmtevoorzieningen. Grofweg zijn er vier smaken, zoals ik al zei, en ik zal die verder toelichten.

Ik heb ook een vertaalslag gemaakt van wat deze vier rollen betekenen voor de inzet van de gemeente, in termen van geld en tijd. Dat is belangrijk om te begrijpen, omdat de nieuwe WCW ervoor zorgt dat bij grote warmtenetten – en groot betekent meer dan 1500 aansluitingen – er altijd een publieke betrokkenheid moet zijn. Dit zijn belangrijke veranderingen, zeker gezien de schaalgrootte van de warmtenetten waar we het over hebben.

Waarom moet de gemeente hierin een rol hebben? Dat komt door twee wetten die de hoofdrol spelen: de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (WGIW), die op 1 juli 2025 in werking zou moeten treden, en de Wet collectieve warmte (WCW), die in 2026 van kracht zou worden. We gaan straks verder in op deze wetten, maar in essentie gaat het erom dat de gemeente meer regie krijgt in het aanwijzen van wijken die van het gas af gaan.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel voor deze duidelijke uitleg, mevrouw Manders. We hebben nu ruimte voor enkele vragen voordat we doorgaan naar de volgende presentatie. Wie heeft er vragen?

Raadslid Van Emmerik (Gemeentebelangen): Ja, een kleine vraag. Hoe groot moet een project zijn voordat het omgevingsplan daarvoor aangepast moet worden? Ik bedoel, hoeveel huizen of bedrijven hebben we dan?

Saskia Manders: Dat is afhankelijk van de schaal van het project. In het algemeen geldt dat wanneer er wordt gekozen voor een collectieve warmteoplossing, en dus een groot warmtenet, de grens ligt bij 1500 aansluitingen. Maar ook kleinere gebieden kunnen door de gemeente aangewezen worden. Zodra het om een collectieve oplossing gaat, kan het omgevingsplan aangepast worden, ook voor kleinere projecten.

Raadslid Van den Brink (ChristenUnie): Ja, ik heb een vraag over de plannen die de gemeente al heeft. Ede heeft al eerder vastgelegd welke wijken we logisch vinden voor collectieve oplossingen of juist individuele oplossingen. Moeten we dit straks opnieuw

vaststellen? En begrijp ik goed dat we dan per wijk een aparte strategie moeten presenteren, waarbij er bijvoorbeeld gezegd wordt: "Per 1 januari 2035 stoppen we met de levering van gas in deze wijk"?

Saskia Manders: Ja, dat klopt. Over de specifieke vraag of het per 1 januari 2035 stopt, daar is nog discussie over hoe dat precies zal gaan. Maar ja, er moet een goed alternatief zijn voor de bewoners in zo'n wijk. De eerste vraag die u stelde over of het opnieuw moet: ja, met de nieuwe wetgeving moet dit proces opnieuw doorlopen worden en voor elke wijk een nieuwe strategie worden gepresenteerd, inclusief het warmteprogramma waarin de keuzes worden vastgelegd.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel, mevrouw Manders. We gaan nu verder met de presentatie van de heer Meijering. Graag geef ik u het woord.

Keesjan Meijering (Advocaat AKD): Hartelijk dank. Mevrouw Manders heeft u net al meegenomen in wat ik zou noemen de ene kant van de medaille: de overstap naar warmtenetten en hoe de gemeente daarin kan sturen. Ik ga u nu meenemen in de andere kant van de medaille: wat betekent de Wet collectieve warmte (WCW) voor de gemeente, de markt en de consumenten.

Wat gaat de WCW doen? Eigenlijk komt het erop neer dat we de hele warmtemarkt gaan herstructureren. Op dit moment hebben we de warmtewet, een relatief eenvoudige wet, die ervoor zorgt dat consumenten beschermd worden tegen hun warmteleverancier, die vaak een monopoliepositie heeft. De huidige warmtewet is meer dan 10 jaar oud en is inmiddels al vier keer zwaar aangepast. Nu gaan we verder en vervangen we de warmtewet door de WCW.

De WCW regelt twee dingen:

1. Gemeenten krijgen een regierol. Zij kunnen kavels aanwijzen, dat zijn gebieden waar warmtenetten aangelegd moeten worden. Boven de 1500 aansluitingen wordt de regie over deze kavels volledig door de gemeente bepaald.
2. Consumentenbescherming wordt aangescherpt. De WCW zorgt ervoor dat er meer controle komt over tarieven en de manier waarop warmtebedrijven met klanten omgaan. Dit geldt niet alleen voor kleinverbruikers, zoals huishoudens, maar ook voor grootverbruikers.

Nu is het belangrijk om te begrijpen dat de WCW de hele markt anders gaat inrichten. Waar de huidige warmtewet zich alleen richtte op de bescherming van consumenten tegen hun monopolistische leverancier, gaat de WCW verder. De wetgever heeft besloten dat boven de 1500 aansluitingen alleen warmtebedrijven mogen meedoen die in publieke handen zijn. Dat betekent dat de gemeente minimaal 50% plus één aandeel in handen moet hebben, of dat het een warmtegemeenschap is waar de publieke sector zeggenschap over heeft.

Voor warmtenetten met minder dan 1500 aansluitingen, de zogenaamde kleine warmtenetten, mogen ook private partijen nog meedoen, maar boven de 1500 zijn ze uitgesloten. Dit is een grote verandering, en daarom is de markt nu ook boos. Maar de

wetgever vindt dat publieke controle nodig is bij grote warmtenetten, omdat dit collectieve infrastructuur is die belangrijk is voor de energietransitie.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel, meneer Meijering. Voordat we verder gaan, zijn er op dit moment vragen over wat de heer Meijering heeft besproken?

Raadslid Wesselius (MME): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag over de situatie in Ede. We hebben hier een warmtenet dat volledig door een private partij wordt beheerd, namelijk Warmtebedrijf Ede. Betekent dit nu dat de gemeente straks verplicht is om 50% van dat bedrijf te kopen om aan de nieuwe wet te voldoen? Dat lijkt me nogal een dure grap.

Keesjan Meijering: Nee, dat is niet het geval. De WCW stelt dat als er al een bestaand warmtenet ligt en er een overeenkomst is, bijvoorbeeld een concessie of een vergunning, dan valt dat warmtenet onder het overgangsrecht. Dit betekent dat het warmtebedrijf de huidige situatie mag uitzitten tot het einde van die overeenkomst. Daarna moet de gemeente een nieuwe aanwijzingsprocedure starten, en dan mogen alleen warmtebedrijven met publieke zeggenschap meedoen.

Dus nee, de gemeente hoeft geen aandelen in Warmtebedrijf Ede te kopen. Wat er wel gebeurt, is dat na het aflopen van de concessie een nieuwe aanbesteding plaatsvindt, waarbij private partijen geen kans meer hebben om mee te doen, tenzij ze zich deels in publieke handen bevinden.

Fractievoolger McDonald (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de infrastructuur. In sommige delen van Ede hebben we te maken met problemen in de bestaande infrastructuur, bijvoorbeeld dat het elektriciteitsnet niet klaar is om alles all-electric te maken. Hoe wordt dit meegenomen in de WCW?

Keesjan Meijering: Dat is een goede vraag. Een van de belangrijkste elementen in de WCW is dat de gemeente geen wijken van het gas mag halen als er geen goed alternatief is. Dat betekent dat als het elektriciteitsnet de vraag niet aankan, de gemeente niet mag besluiten om volledig over te stappen op all-electric. De netbeheerder moet aangeven of er voldoende capaciteit is. Als dat niet het geval is, moet er gekeken worden naar alternatieven, zoals een warmtenet. Dit zorgt ervoor dat er realistische keuzes worden gemaakt, afgestemd op de infrastructuur.

Fractievoolger Van der Pot (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de schaal van warmtenetten. U noemde de grens van 1500 aansluitingen. Wat gebeurt er als een warmtenet aanvankelijk kleiner is, maar later wordt uitgebreid? Kunnen we bijvoorbeeld een klein warmtenet in eerste instantie aanleggen en dat later opschalen?

Keesjan Meijering: Ja, dat is mogelijk. De wet voorziet erin dat warmtenetten kunnen worden uitgebreid. Als een warmtenet aanvankelijk onder de 1500 aansluitingen blijft, valt het onder de regels voor kleine warmtenetten, en private partijen kunnen daar meedoen.

Maar als het net later wordt uitgebreid en de grens van 1500 aansluitingen wordt overschreden, dan gelden de regels voor grote warmtenetten, waarbij publieke zeggenschap vereist is. Gemeenten hebben dus de mogelijkheid om kavels uit te breiden en warmtenetten samen te voegen, afhankelijk van de plannen.

Raadslid Elfvering (D66): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de consumentenbescherming. U gaf aan dat de consument beter beschermd wordt onder de WCW. Kunt u uitleggen hoe dat precies werkt? Bijvoorbeeld, hier in Ede hebben we situaties gehad waar de warmte niet geleverd werd en bewoners niet gecompenseerd werden. Wat verandert er in de nieuwe wet?

Keesjan Meijering: Ja, goede vraag. De WCW scherpt de consumentenbescherming aanzienlijk aan. Een belangrijk onderdeel is dat de tarieven niet meer gekoppeld zijn aan de gasprijs, wat nu wel het geval is. In plaats daarvan gaan we over naar een kosten-plusmodel, waarbij de tarieven gebaseerd worden op de werkelijke kosten van de infrastructuur en een gereguleerd rendement voor het warmtebedrijf.

Daarnaast wordt er meer transparantie geëist van warmtebedrijven. Zij moeten in begrijpelijke taal uitleggen wat de verplichtingen zijn en bewoners beter informeren over hun rechten. En op het moment dat een warmtebedrijf niet voldoet aan zijn leveringsplicht, kan de gemeente of de ACM (Autoriteit Consument & Markt) ingrijpen. In de huidige wet is dat soms ingewikkeld, maar onder de WCW wordt dit veel strakker gereguleerd.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel voor de vragen en de antwoorden tot nu toe. We gaan nu door met een tweede ronde van vragen voor beide sprekers. Ik stel voor dat we weer één voor één aan de beurt komen. Meneer Wesselius, u had eerder een vraag over de betrokkenheid van de gemeente bij het warmtenet. Wilt u beginnen?

Raadslid Wesselius (MME): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik blijf een beetje zitten met de vraag over hoe realistisch het is dat wij als gemeente straks invloed kunnen uitoefenen op het warmtenet, vooral gezien het feit dat Warmtebedrijf Ede nu een particuliere speler is. Wat als de gemeente niet de middelen heeft om 50% van het bedrijf over te nemen, maar we wel meer controle willen over de duurzame ambities en tarieven?

Keesjan Meijering: Ja, ik begrijp uw zorgen. Zoals ik eerder aangaf, hoeft de gemeente niet per se aandelen over te nemen in Warmtebedrijf Ede. Wat wel gaat gebeuren, is dat zodra de huidige concessie of overeenkomst afloopt, de gemeente een nieuwe aanwijzingsprocedure moet doorlopen. Op dat moment kan de gemeente een publieke speler of een warmtegemeenschap aanwijzen om het warmtenet te beheren. Warmtebedrijf Ede kan dan alleen meedoen als zij een publiek-private samenwerking worden, waarbij de gemeente minstens 50% zeggenschap krijgt.

Dus ja, er komt een moment waarop de gemeente meer invloed krijgt op de duurzaamheidsdoelen en de tarieven. Dit zal echter pas gebeuren na het aflopen van de

bestaande afspraken met Warmtebedrijf Ede. Tot die tijd is de ruimte voor directe interventie beperkt, behalve via het overgangsrecht.

Fractievoolger McDonald (PvdA): Ik wil even inhaken op wat er net werd gezegd. In sommige delen van onze gemeente is de infrastructuur nog niet klaar voor grote collectieve oplossingen. In andere gemeenten zien we bijvoorbeeld dat bewoners gedwongen worden om zelf naar een oplossing te zoeken, omdat het warmtenet nog niet klaar is. Hoe werkt dat precies hier in Ede? Krijgen bewoners de mogelijkheid om zelf een andere oplossing te kiezen, of moeten ze wachten op het warmtenet?

Saskia Manders: Goede vraag. Onder de nieuwe WCW is het uitgangspunt dat er altijd een goed alternatief moet zijn voordat een wijk van het gas afgaat. Dat kan betekenen dat sommige bewoners inderdaad kiezen voor individuele oplossingen, zoals een warmtepomp, voordat het warmtenet is aangelegd. De gemeente heeft hier wel een regierol, waarbij ze duidelijk moet maken wat de langetermijnplannen zijn.

Als het warmtenet pas later wordt uitgerold, kunnen bewoners in afwachting daarvan zelf verduurzamen, maar ze zijn niet verplicht om later op het warmtenet aan te sluiten. Wel is het zo dat als de gaskraan wordt dichtgedraaid en bewoners nog geen collectieve of individuele oplossing hebben, er problemen kunnen ontstaan. Daarom is het belangrijk dat de gemeente een goede planning maakt en bewoners tijdig informeert over hun opties.

Fractievoolger Van der Pot (GroenLinks): Ja, ik wil hier ook nog even op doorgaan. Ik hoorde u eerder zeggen dat er ruimte is voor kleinere warmtenetten die later kunnen worden opgeschaald. Kunnen we in Ede bijvoorbeeld een klein warmtenet starten in een wijk, en dat dan uitbreiden als er meer vraag komt?

Keesjan Meijering: Ja, dat klopt. Het is mogelijk om een kleiner warmtenet te beginnen en dat later uit te breiden. Dit geldt vooral voor netten onder de 1500 aansluitingen, waar private partijen nog mee mogen doen. Als de vraag later groeit en het aantal aansluitingen boven de 1500 komt, moet de gemeente opnieuw een aanwijzingsprocedure starten. Dan geldt weer de eis dat de publieke sector minimaal 50% zeggenschap heeft.

Dit betekent dat je met een kleinschalige oplossing kunt beginnen en vervolgens kunt opschalen zodra de behoefte groter wordt. De gemeente kan hierin sturend zijn door te bepalen wanneer en hoe het warmtenet wordt uitgebreid.

Raadslid Elfvering (D66): Bedankt voor de uitleg. Ik heb nog een vraag over de consumentenbescherming, waar u eerder over sprak. Kunt u iets specifieker zijn over hoe de nieuwe tariefstructuur gaat werken? U zei dat de tarieven niet langer gekoppeld zijn aan de gasprijs, maar wat betekent dat precies voor de inwoners van Ede? Gaan ze nu lagere tarieven betalen?

Keesjan Meijering: Ja, de nieuwe tariefstructuur is gebaseerd op een zogenaamd kosten-plusmodel. Dat betekent dat de tarieven worden berekend op basis van de

daadwerkelijke kosten van het warmtenet en de infrastructuur, met daarbovenop een gereguleerd rendement voor het warmtebedrijf. De ACM (Autoriteit Consument & Markt) houdt toezicht op deze tarieven en zorgt ervoor dat het rendement niet buitensporig hoog is.

Wat betekent dit voor de inwoners? Het doel van deze nieuwe systematiek is om de tarieven eerlijker te maken, omdat ze nu niet meer afhankelijk zijn van de gasprijs, die enorm kan fluctueren. Dit zou in theorie kunnen leiden tot lagere tarieven, vooral als de kosten van het warmtenet relatief laag zijn. Maar het blijft afhankelijk van de investeringen die nodig zijn voor het warmtenet en de gekozen warmtebron, zoals biomassa of aardwarmte.

Daarnaast komt er meer transparantie over hoe de tarieven worden berekend, waardoor bewoners beter kunnen zien waar hun geld naartoe gaat. De verwachting is dat dit ook bijdraagt aan meer vertrouwen in het warmtenet.

Fractievoolger Van Heusden (VVD): Dank voor de uitleg. Een vraag die ik nog heb gaat over het ongerechtvaardigd onderscheid tussen verbruikers, zoals u dat noemde. Kunt u uitleggen wat dat precies betekent? Wanneer is er sprake van een ongerechtvaardigd tariefonderscheid?

Keesjan Meijering: Ja, zeker. Ongerechtvaardigd onderscheid betekent dat er geen objectieve reden is om verschillende tarieven te hanteren voor verschillende groepen gebruikers. Een voorbeeld van een gerechtvaardigd onderscheid is wanneer de kosten voor het aansluiten van een bepaalde woning veel hoger zijn dan voor een andere woning, bijvoorbeeld door de ligging of de technische moeilijkheden. In zo'n geval mag het warmtebedrijf hogere tarieven rekenen voor die aansluiting, omdat er objectief meer kosten aan verbonden zijn.

Wat niet mag, is dat een warmtebedrijf op basis van subjectieve factoren gaat nivelleren. Bijvoorbeeld, als een warmtebedrijf besluit om huurders van een woningcorporatie minder te laten betalen dan eigenaren van koopwoningen, zonder dat daar een technische of kosten-gerelateerde reden voor is, dan is dat ongerechtvaardigd. Tarieven moeten gebaseerd zijn op objectieve criteria, zoals de kosten van de infrastructuur.

Fractievoolger Wolferink (MME): Ik wil even terugkomen op het onderwerp biomassa, dat hier in Ede nogal gevoelig ligt. Zoals u weet, maakt Warmtebedrijf Ede nu gebruik van biomassa voor een groot deel van het warmtenet. Is er in de nieuwe wet een verplichting om over te stappen op duurzamere bronnen, zoals aardwarmte? Of kunnen warmtebedrijven gewoon doorgaan met biomassa?

Keesjan Meijering: Dat is een hele relevante vraag. De WCW stelt geen expliciet verbod op biomassa, maar er zijn wel strengere regels voor de uitstoot van CO₂ en andere schadelijke stoffen. De wetgever probeert hiermee stapsgewijs de overstap naar duurzamere energiebronnen te stimuleren. Gemeenten kunnen hierin sturen door in hun warmteprogramma's de voorkeur te geven aan duurzame bronnen zoals aardwarmte. Maar het blijft uiteindelijk een keuze van de gemeente en de warmtebedrijven om te bepalen welke energiebronnen zij gebruiken.

Dus hoewel er geen direct verbod is op biomassa, worden de eisen voor duurzaamheid wel aangescherpt. Dit kan biomassa in de toekomst minder aantrekkelijk maken, zeker als er alternatieven zijn die duurzamer zijn en voldoen aan de eisen van de wet.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel voor de antwoorden. Zijn er op dit moment nog aanvullende vragen? Ik zie dat meneer Van Emmerik nog een vraag heeft.

Raadslid Van Emmerik (Gemeentebelangen): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de WCW-light, waar u het eerder over had. Voor kleine warmtenetten geldt dat er geen formele aanwijzingsprocedure nodig is, maar een ontheffing. Hoe werkt dat precies? En gelden er dan ook openbare aanbestedingsregels?

Keesjan Meijering: Dat is een goede vraag. Nee, voor kleine warmtenetten (onder de 1500 aansluitingen) is er inderdaad geen formele aanwijzingsprocedure zoals bij de grote warmtenetten. In plaats daarvan kan het college van burgemeester en wethouders een ontheffing verlenen. Dit betekent dat de regels voor tariefregulering en de vereisten voor publieke zeggenschap minder strikt zijn. Maar er gelden nog steeds regels om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de dienstverlening gewaarborgd blijft.

Wat betreft de aanbestedingsregels: bij zowel kleine als grote warmtenetten geldt dat de procedure niet onder de klassieke aanbestedingsregels valt. De WCW heeft een eigen verdelingssystematiek. Dat betekent dat als er bijvoorbeeld een ontheffing wordt verleend voor een klein warmtenet, er niet automatisch een openbare aanbesteding nodig is. Maar de gemeente moet wel zorgen dat er sprake is van een eerlijke verdeling van kansen en dat warmtebedrijven die aan de eisen voldoen de mogelijkheid krijgen om mee te doen.

Raadslid Splint (Burgerbelangen): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de omvang van warmtenetten. Is het mogelijk om bijvoorbeeld heel Ede-stad onder één groot warmtenet te plaatsen? Of is dat onpraktisch? Wat zijn de nadelen daarvan?

Keesjan Meijering: Ja, dat is technisch mogelijk, maar het is waarschijnlijk niet praktisch. Een kavel voor heel Ede-stad zou betekenen dat er één warmtebedrijf verantwoordelijk wordt voor het leveren van warmte aan alle aansluitingen binnen dat gebied. Dit zou een enorme technische en organisatorische uitdaging zijn, omdat niet alle delen van de stad dezelfde warmtebehoefte hebben. Daarnaast zou het warmtebedrijf dat aangewezen wordt, moeten aantonen dat het de capaciteit heeft om zo'n groot gebied te beheren, wat zeer complex kan zijn.

Het risico van zo'n groot kavel is dat het lastig te beheren wordt en dat de investering enorm kan zijn, wat kan leiden tot hogere tarieven voor bewoners. Vaak is het handiger om kleinere kavels aan te wijzen, zodat er meer flexibiliteit is in de uitrol van warmtenetten en het aansluiten van verschillende wijken.

Fractievoolger Kohsiek (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op het onderwerp van individuele en collectieve sporen. U noemde eerder dat bewoners in

sommige gevallen hun eigen oplossing kunnen kiezen, zoals een warmtepomp. Hoe wordt voorkomen dat er kapitaalvernietiging optreedt als een bewoner eerst investeert in een individuele oplossing, en er vervolgens toch een collectieve oplossing zoals een warmtenet komt?

Saskia Manders: Ja, dat is een belangrijk punt. De WCW biedt bewoners inderdaad de mogelijkheid om zelf een keuze te maken, maar de wetgever probeert te voorkomen dat er kapitaalvernietiging optreedt. Dit gebeurt door duidelijke communicatie vanuit de gemeente over de plannen voor de warmtetransitie. Als de gemeente van plan is om een warmtenet aan te leggen in een bepaalde wijk, worden bewoners gestimuleerd om daar rekening mee te houden bij hun eigen verduurzamingsplannen.

Daarnaast is er meestal een overgangperiode van acht jaar nadat de gemeente heeft besloten een wijk van het gas af te halen. Dit geeft bewoners de tijd om hun investeringen terug te verdienen. In sommige gevallen kan de gemeente ook besluiten om de gaskraan langer open te houden, bijvoorbeeld als veel bewoners recentelijk hebben geïnvesteerd in hybride warmtepompen.

Fractievoolger Van Heusden (VVD): Dank voor het antwoord. Even een vervolg hierop: stel dat er uiteindelijk een warmtenet komt in een wijk waar bewoners al geïnvesteerd hebben in hun eigen oplossing. Hebben deze bewoners dan de keuze om niet op het warmtenet aan te sluiten? Of worden ze alsnog gedwongen?

Keesjan Meijering: Onder de WCW geldt een opt-out mogelijkheid voor bewoners. Dat betekent dat bewoners niet gedwongen kunnen worden om aan te sluiten op een warmtenet, zelfs als hun wijk van het gas af gaat. Het warmtebedrijf moet een aanbod doen aan alle bewoners binnen het kavel, maar bewoners kunnen ervoor kiezen om dat aanbod te weigeren.

Wat wel belangrijk is om te beseffen, is dat als de gaskraan eenmaal dicht gaat, bewoners een alternatief moeten hebben. Als een bewoner bijvoorbeeld een hybride warmtepomp heeft die nog deels op gas draait, dan zal die warmtepomp niet meer werken zodra er geen gas meer beschikbaar is. In dat geval zal de bewoner alsnog een andere oplossing moeten vinden, bijvoorbeeld door over te stappen op een volledig elektrische warmtepomp.

Fractievoolger McDonald (PvdA): Ik heb nog een vraag over de uitbreiding van kavels. U zei eerder dat het college ambtshalve kavels kan uitbreiden. Hoe werkt dat precies? Kan een warmtebedrijf zelf verzoeken om een kavel uit te breiden?

Keesjan Meijering: Nee, dat kan een warmtebedrijf niet zomaar zelf doen. De wet geeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om kavels ambtshalve uit te breiden. Dit betekent dat het college op eigen initiatief kan besluiten om een bestaand kavel te vergroten, bijvoorbeeld als er plannen zijn om een warmtenet uit te breiden naar aangrenzende wijken.

Een warmtebedrijf kan wel aangeven dat er interesse is om uit te breiden, maar het college heeft de regie en beslist uiteindelijk of een kavel daadwerkelijk vergroot wordt. Dit zorgt ervoor dat de gemeente controle houdt over de uitbreiding van warmtenetten en kan voorkomen dat bedrijven op eigen initiatief ongecoördineerde uitbreidingen uitvoeren.

Raadslid De Jong (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil terugkomen op de kostenstructuur die u eerder noemde. U zei dat tarieven gebaseerd worden op een kosten-plusmodel. Betekent dit dat er binnen één gemeente verschillende tarieven kunnen gelden voor verschillende kavels, afhankelijk van de kosten voor het aanleggen van het net?

Keesjan Meijering: Ja, dat klopt. Het kosten-plusmodel houdt in dat tarieven gebaseerd worden op de daadwerkelijke kosten voor het aanleggen en onderhouden van het warmtenet in een bepaald kavel. Dit betekent dat de tarieven kunnen verschillen per kavel, afhankelijk van hoe duur het is om het warmtenet aan te leggen en te exploiteren.

Als er bijvoorbeeld een warmtenet wordt aangelegd in een wijk waar de huizen dicht bij elkaar staan en de kosten per aansluiting relatief laag zijn, zullen de tarieven lager zijn dan in een wijk waar de huizen verder uit elkaar liggen en de aanlegkosten per aansluiting hoger zijn. Er is dus geen één uniform tarief voor de hele gemeente, maar de tarieven worden bepaald door de specifieke omstandigheden van elk kavel.

Raadslid Van Emmerik (Gemeentebelangen): Ik heb nog een laatste vraag. U noemde eerder dat publieke warmtebedrijven zeven jaar de tijd hebben om zich te ontwikkelen, en dat er daarna mogelijk een verlenging van drie jaar is. Wat gebeurt er als een gemeente tegen die tijd nog geen publiek warmtebedrijf heeft? Zijn er dan alternatieven?

Keesjan Meijering: Ja, de wetgever heeft voorzien in een overgangperiode van zeven jaar, met een mogelijke verlenging van drie jaar. Dit geeft gemeenten de tijd om publieke warmtebedrijven op te zetten of deel te nemen in bestaande bedrijven. Als een gemeente tegen die tijd nog geen publiek warmtebedrijf heeft, zijn er verschillende mogelijkheden.

Een optie is om samen te werken met andere gemeenten of met regionale of provinciale warmtebedrijven. De provincie kan een coördinerende rol spelen en helpen bij het opzetten van publieke warmtebedrijven die op grotere schaal opereren. Ook is het mogelijk om samen te werken met netbeheerders of andere publieke entiteiten die al ervaring hebben met energie-infrastructuur.

Als er na de overgangperiode geen publiek warmtebedrijf is en er geen verlenging wordt aangevraagd, dan kunnen er geen nieuwe kavels worden toegewezen aan private bedrijven. Dit zou betekenen dat de gemeente in die gevallen niet verder kan met de uitrol van warmtenetten, tenzij er alsnog publieke zeggenschap wordt georganiseerd.

Daan Weststrate (Voorzitter): Dank u wel, meneer Meijering. Zijn er verder nog vragen? (kijkt rond) Ik zie geen nieuwe vragen meer. Dan wil ik beide sprekers hartelijk bedanken voor hun uitgebreide en heldere uitleg. We hebben veel informatie gekregen over de mogelijkheden en beperkingen van de nieuwe Wet collectieve warmte. Dit was een

belangrijke sessie om ons als raad verder te informeren over de rol die we kunnen spelen in de warmtetransitie.

Nogmaals dank aan mevrouw Manders en meneer Meijering voor hun aanwezigheid. We zullen de informatie de komende tijd verder laten bezinken. Ik sluit hierbij deze informatieve sessie. Dank aan iedereen voor hun inbreng.